

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/238/2020
Identifikačné číslo spisu:	7618203301
Dátum vydania rozhodnutia:	27.10.2022
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:7618203301.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne C. J., bývajúcej v H. X. P. XXX, právne zastúpenej Mgr. Stanislavou Tichou, advokátkou so sídlom v Považskej Bystrici, Zákvašov 1519/55, proti žalovanej PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova 25, IČO: 35 792 752, zastúpenej Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Kubániho 16, vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 5Csp/83/2018, o zaplatenie 2.565,89 eur s príslušenstvom, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11Co/330/2019 z 29. apríla 2020, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11Co/330/2019 z 29. apríla 2020 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej aj „súd prvej inštancie“, resp. „okresný súd“) rozsudkom č.k. 5Csp/83/2018-78 z 20. júna 2019 uložil žalovanej zaplatiť žalobkyni sumu 204,40 eur s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne od 08. júna 2018 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.); v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (výrok II.); a stranám sporu náhradu trov konania nepriznal (výrok III.). V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že v prejednávanej veci sa žalobkyňa domáhala voči žalovanej uloženia povinnosti zaplatiť jej žalovanú sumu titulom bezdôvodného obohatenia, majúc za to, že ňou uzatvorená Zmluva o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX z 07. marca 2012 (ďalej len „zmluva o revolvingovom úvere“) je bezúročná a bez poplatkov, z ktorého dôvodu žalovanej navyše zaplatila sumu 2.565,89 eur s príslušenstvom. Po vykonanom dokazovaní, okresný súd mal za preukázané, že strany sporu uzatvorili zmluvu o revolvingovom úvere, na základe ktorej bol žalobkyni schválený úver vo výške 1.500,- eur, ktorý sa zaviazala splácať v mesačných splátkach splatných vždy do 20-teho dňa v mesiaci po dobu 48 mesiacov vo výške 77,05 eur. Po oboznámení sa s predloženou revolvingovou zmluvou a vezmúc v úvahu tvrdenia oboch sporových strán, na zistení skutkový stav, súd prvej inštancie aplikoval ustanovenia § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1, 2, 3, 6, § 54 ods. 1, 2, § 37 ods. 1, § 39, § 451 ods. 1, 2, § 458 ods. 1, § 100 ods. 1, § 103 ods. 1, § 107 ods. 1, 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 1 ods. 1, § 2 písm. a/, b/, d/ g/, h/ a i/, § 9 ods. 2 a § 11 ods. 1 písm. a/ a b/ zák. č. 129/2010 Z. z., o

spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 129/2010 Z.z.“), pričom právne posúdil vzťah strán ako platný záväzkový vzťah zo spotrebiteľskej úverovej zmluvy, avšak s uplatnením domnienky bezúročnosti a bezpoplatkovosti podľa § 11 ods. 1 písm. a/ a b/ zák. č. 129/2010 Z.z. Okresný súd vec uzatvoril tak, že predmetná zmluva neobsahuje správny údaj o celkovej výške spotrebiteľského úveru v zmysle § 9 ods. 2 písm. g/ zákona č. 129/2010 Z.z. v nadväznosti na uvedené, je nesprávny aj údaj uvedený v zmluve, týkajúci sa RPMN, ktorý by bol v prípade uvedenia skutočnej výšky vyplateného úveru nepochybne pre žalobkyňu, ako spotrebiteľku, nepriaznivejší, čo má za následok bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru podľa § 11 ods. 1 písm. b/ zák. č. 129/2010 Z.z. Vzhľadom na vyššie uvedené, dospel k záveru, že žalovaný sa na úkor žalobkyne bezdôvodne obohatil tak, ako to tvrdila, lebo v ich vzájomnom spotrebiteľskom právnom vzťahu prijal od nej, nad rámec poskytnutého úveru peňažné plnenie, ktoré mu vzhľadom na absenciu obligatórnych údajov v zmluve nepatrilo. Okresný súd sa v konaní ďalej musel zaoberať žalovanou vznesenou námietkou premĺčania. Poukázal na ustanovenie § 107 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého pre začiatok plynutia dvojročnej subjektívnej premĺčacej lehoty je rozhodný deň, kedy sa oprávnený dozvie o tom, že došlo na jeho úkor k získaniu bezdôvodného obohatenia, a kto ho získal. Vyslovil názor, že žalobkyňa získala túto vedomosť „dňom, kedy zaplatila splátku, ktorou reálne splatila požičané finančné prostriedky, podľa zmluvy, a zaplatila finančné prostriedky navyše“. Vedomosť dlžníka o bezdôvodnom obohatení, ktoré spočíva v platbách úroku úveru, ktorý je bezúročný a bez poplatkov totiž vzniká zásadne v okamihu prvej platby dlžníka, nad rámec poskytnutej istiny, v uvedenom smere okresný súd odkázal na závery vyplývajúce z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/169/2017 z 10. januára 2018, v zmysle ktorého „oprávnený sa dozvie o vzniku bezdôvodného obohatenia, a kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil vtedy, keď skutočne (preukázateľne) zistí skutkové okolnosti, na základe ktorých môže podať žalobu o vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia“. Začiatok plynutia subjektívnej premĺčacej lehoty je objektivizovaná vedomosťou o skutkových okolnostiach, z ktorých možno vyvodíť bezdôvodné obohatenie, takouto skutkovou okolnosťou je jednoznačné zaplatenie splátok úveru nad rámec poskytnutej istiny úveru. Už v tom čase žalobkyňa vedela o subjekte, ktorý sa na jej úkor bezdôvodne obohatil a tiež mala k dispozícii údaje o skutočnostiach, rozhodujúcich pre vyčíslenie výšky bezdôvodného obohatenia, t.j. mala vedomosť o výške poskytnutého úveru, ako aj o výške splátok, ktoré na splatenie úveru uhradila. Pre posúdenie začiatku plynutia subjektívnej premĺčacej lehoty, nemôže byť rozhodujúce to, či oprávnený má alebo nemá také právne znalosti, aby bol subjektívne schopný posúdiť skutkové okolnosti a zistiť, či na ich základe je možné úver považovať za bezúročný a bez poplatkov. Na základe uvedených skutočností, a tiež preto, že zo strany žalobkyne nebol preukázaný iný moment vedomosti o vzniku bezdôvodného obohatenia, súd prvej inštancie posudzoval začiatok plynutia subjektívnej premĺčacej lehoty od splátky splatnej 26. júna 2013, ktorú žalobkyňa uhradila dňa 19. júna 2013. Uhradením tejto splátky žalobkyňa zaplatila aj sumu nad rámec jej v skutočnosti poskytnutej istiny (t.j. nad rámec sumy 1.132,51 eur). Žaloba bola na súde podaná dňa 31. mája 2018, a keďže nárok žalobkyne sa premĺčuje v dvojročnej subjektívnej premĺčacej lehote, teda všetky splátky splatné pred 31. mája 2016 sú premĺčané. Po uvedenom dátume žalobkyňa uhradila žalovanému celkovo sumu 204,40 eur, a preto, súd prvej inštancie, priznal žalobkyni len uvedenú sumu s príslušenstvom a v prevyšujúcej časti jej žalobu z dôvodu premĺčania zamietol. Stranám sporu náhradu trov konania nepriznal majúc za to, že v danom spore pre takéto rozhodnutie existovali dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 257 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom sp. zn. 11Co/330/2019 z 29. apríla 2020 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a súvisiacom výroku o trovách konania ako vecne správny, podľa § 387 ods. 1 CSP, potvrdil. Stranám náhradu trov odvolacieho konania, podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP, nepriznal. V plnom rozsahu sa stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, na ktoré v podrobnostiach poukázal podľa § 387 ods. 2 CSP. Na doplnenie dôvodov rozhodnutia okresného súdu uviedol, že zmyslom spotrebiteľskej ochrany je dosiahnuť rovnováhu práv a povinností dodávateľa a spotrebiteľa, narušenú ich nerovnako vyjednávacou silou a schopnosťou, a nie narušať rovnováhu účastníkov právnych vzťahoch, ktorá z podstaty všeobecnej záväznosti právnej úpravy prirodzene vyplýva. Podľa názoru odvolacieho súdu niet právneho, ekonomického ani iného rozumného dôvodu

preto, aby zákonné podmienky plynutia premľacích lehôt boli posudzované vo vzťahu k spotrebiteľom inak, ako v prípade ostatných fyzických a právnických osôb, rovnako tak, ako súd prvej inštancie aj odvolací súd na zdôraznenie správnosti žalobkyňou napadnutého rozhodnutia poukázal na závery vyplývajúce z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/169/2017 z 10. januára 2018, v ktorom najvyšší súd formuloval závery v obdobnej právnej situácii, o akú išlo aj v prejednávanej veci.

3. Proti uvedenému rozsudku, odvolacieho súdu, žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) podala dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodňovala ustanovením § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu v danom prípade záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi, dovolacieho súdu, ešte nebola riešená, a ktorou je „určenie počiatku plynutia subjektívnej premľacej doby s ohľadom na spotrebiteľský charakter sporu“, v ktorej súvislosti aj poukázala na nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky č.k. III. ÚS 43/2020-48 z 12. mája 2020. Nesúhlasila s právnym záverom súdov nižších inštancií, že v danom prípade došlo k premľaniu jej nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia a to v dvojročnej subjektívnej premľacej dobe, ktorá začala podľa súdov plynúť odo dňa, kedy zaplatila jednotlivé plnenia v súvislosti so zmluvou o revolvingovom úvere nad rámec toho, na čo bola povinná. Súdov nižších inštancií v súvislosti so správnosťou svojich záverov poukazovali na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/169/2017, ktoré však bolo zrušené citovaným nálezom ústavného súdu a pokiaľ najvyšší súd vo svojom rozhodnutí odkazoval aj na iné rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/67/2011 a sp. zn. 5Cdo/121/2009, ústavný súd konštatoval, že „síce tieto rozhodnutia riešia problematiku posúdenia začiatku plynutia subjektívnej premľacej doby pre vydanie bezdôvodného obohatenia a za rozhodujúci moment považujú okamih, keď sa subjekt skutočne dozvedel o vzniku bezdôvodného obohatenia, vychádzajú však z odlišného skutkového právneho základu, ako je to v prejednávanej veci, nezohľadňujú jej podstatu a predovšetkým pre rozhodnutie podstatné osobitosti“. Vychádzajúc z nálezu ústavného súdu vo vzťahu k prejednávanej veci, odvolací súd nesprávne odôvodnil a ustálil dátum začiatku plynutia subjektívnej premľacej doby pri revolvingovom úvere na deň od splátky uhradenej dňa 19. júna 2013 a nasledujúce úhrady splátok. Odvolací súd, podľa presvedčenia dovolateľky, nesprávne odôvodnil, že žalobkyňa mala vedomosť o bezdôvodnom obohatení žalovanej už od času, kedy ako spotrebiteľka plnila zmluvu, a to s odôvodnením, že má „poznať právo“, a preto už v tom čase sa spotrebiteľka dozvedela o bezdôvodnom obohatení. Každý je povinný poznať právo, no nikomu nemožno nanútiť povinnosť, aby to právo vedel aj správne aplikovať, a zvlášť v spotrebiteľských veciach. Občiansky zákonník pre začiatok plynutia subjektívnej premľacej doby predpokladá to, kedy sa dotknutá osoba dozvedela o bezdôvodnom obohatení, a kto ho získal. Nie teda čas, odkedy sa dozvedieť mala a mohla s poukazom na to, že mala poznať právo, v uvedenom smere, odvolací súd nedôsledným výkladom zákonného termínu „dozvie sa“ potiera rozdiel medzi objektívnou a subjektívnou dobou a okamih začiatku plynutia subjektívnej a objektívnej premľacej doby spája do jedného okamihu, konkrétneho vzniku bezdôvodného obohatenia. Pre začiatok plynutia subjektívnej doby je rozhodujúce poznanie skutkových okolností (ani nie tak právneho posúdenia) nie zo zmluvy, ale okolností z porušenia práva. Nesprávne odvolací súd vylúčil tiež použitie objektívnej premľacej doby, keďže už na daný prípad aplikoval subjektívnu premľaciu dobu. Žalobkyňa vyslovila len presvedčenie, že v prejednávanej veci bolo treba aplikovať desaťročnú objektívnu premľaciu lehotu vyplývajúcu z § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka, a to zreteľom na dlhodobú prax a výrazné skúsenosti, ktoré žalovaná ako subjekt poskytujúci predmetné služby v oblasti spotrebiteľských úverov nepochybne má vo vzťahu charakteru platieb. Nemožno urobiť iný záver, len ten, že žalovaná si bola vedomá toho, že so zreteľom na konkrétne znenie zákona o spotrebiteľských úveroch a obsah zmluvy, ktorú uzatvára so spotrebiteľom, t.j. žalobkyňou ide o plnenie, ktoré sú z dôvodu nerešpektovania zákonných požiadaviek na obsah zmluvy o spotrebiteľskom úvere prijímané nezákonne. Z toho vyplýva dôvodnosť aplikácie desaťročnej premľacej objektívnej lehoty na prejednanú vec. Z uvedených dôvodov dovolací súd žiadala, aby zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a vrátil mu na ďalšie konanie, alternatívne, aby dovolací súd zmenil napadnutý rozsudok tak, že žalovanej uloží povinnosť zaplatiť jej sumu vo výške 2.361,49 eur s príslušenstvom.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu žalobkyne, dovolací súd žiadala, aby dovolanie odmietol, majúci za to, že nie je dôvodné. V prvom rade poukazovala na to, že z dovolania sa nedá určiť, ako sú splnené

náležitosti dovolania podaného z dôvodu § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, pričom len samotný nesúhlas s rozhodnutím, resp. iná predstava o rozhodnutí nenaplnia dôvod, na základe ktorého bolo dovolanie podané. Obsah podaného dovolania k veci samej sa podľa názoru žalovanej javí skôr ako vyjadrenie vlastnej polemiky žalobkyne ku skutkovým a právnym záverom odvolacieho súdu, resp. kritika prístupu odvolacieho súdu pri právnom posudzovaní veci. Odkazom na nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 43/2020-48 sa nedá ani odôvodniť prípustnosť a vecná stránka dovolania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 427 ods. 1 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že žalobkyňou namietané nesprávne právne posúdenie veci je spôsobilé založiť vecný dovolací prieskum podľa § 421 ods. 1 CSP.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je totiž viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti jej riešenia (§ 421 ods. 1 CSP) táto otázka spadá. Prípustnosť podaného dovolania teda dovolací súd posudzuje vždy autonómne podľa jeho obsahu (porov. 8Cdo/54/2018, I. ÚS 51/2020), keďže povinnou náležitosťou dovolania v prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 432 CSP nie je uvedenie toho, v čom dovolateľ vidí prípustnosť podaného dovolania. Rovnako tak dovolací súd pri posudzovaní prípustnosti dovolania nie je viazaný (a zároveň obmedzený) rozhodnutiami najvyššieho súdu, ktoré v dovolaní označil dovolateľ (viď rozhodnutie veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia sp. zn. 1VObd/2/2020).

10. Žalobkyňa v danej veci definovala relevantným spôsobom ako právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, „otázku určenia počiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia získaného plnením zo spotrebiteľskej úverovej zmluvy, na ktorú sa vzťahuje fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti“. Pre jej kvalifikované zodpovedanie bolo z pohľadu dovolacieho súdu nutné posúdiť tri podotázky, ktoré súvisia so spornou právnou otázkou: 1/ ktorá skutková okolnosť (skutkové okolnosti) je (sú) podstatné pre nadobudnutie vedomosti spotrebiteľa o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil, potrebnej pre začatie plynutia subjektívnej premlčacej doby, 2/ ktorým momentom spotrebiteľ nadobúda skutočnú vedomosť o uvedenej podstatnej skutkovej okolnosti (skutkových okolnostiach) a 3/ o ktorú skutkovú podstatu bezdôvodného obohatenia v tomto prípade ide.

11. Právna úprava bezdôvodného obohatenia vychádza zo zásady, že ten, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí takéto obohatenie vydať. To, komu je povinný bezdôvodné obohatenie vydať

(§ 456 Občianskeho zákonníka) vyplýva z konkrétneho právneho dôvodu, na základe ktorého záväzok vydať bezdôvodné obohatenie vznikol. Bezodôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, z neplatného právneho úkonu, z právneho dôvodu, ktorý odpadol, z nepoctivých zdrojov alebo tým, že sa za iného plnilo, hoci mal podľa práva plniť sám (§ 451 ods. 2, § 454 Občianskeho zákonníka). Pre vyriešenie otázky, o ktorú skutkovú podstatu bezdôvodného obohatenia ide v posudzovanom spore, treba prihliadať na právnu úpravu zákona o spotrebiteľských úveroch účinného v čase vzniku záväzkových vzťahov žalobcu a žalovanej. Ide však o prípad bezdôvodného obohatenia, ktorý nastáva v dôsledku existencie osobitnej sankcie postihujúcej jednu zo zmluvných strán, upravenej priamo v zákone. Ako uviedol ústavný súd v náleze sp. zn. I. ÚS 51/2020: „Nemožno pochybovať o tom, že bezúročnosť úveru nastupujúca ako ex lege dôsledok porušenia konkrétnych ustanovení zákona o spotrebiteľských úveroch má v prípade spotrebiteľovho plnenia nad rámec požičanej istiny ten následok, že na strane prijímajúceho veriteľa vzniká bezdôvodné obohatenie. Ide o špecifický predpoklad vzniku bezdôvodného obohatenia. Jeho základ je daný porušením zákona už v priebehu kontraktnej fázy, pričom však toto porušenie nemá vplyv na platnosť spotrebiteľskej zmluvy ako takej.“ Túto špecifickú situáciu je možné najviac pripodobniť k vadnosti písomne uzavretej zmluvy (inej ako zmluvy o spotrebiteľskom úvere), z ktorej zmluvné strany v domnení, že sú ňou viazané, plnili, ale v dôsledku vadnosti zmluvy sa dostaví zákonný následok v podobe jej neplatnosti a už poskytnuté plnenie je bezdôvodným obohatením. Uvedené umožňuje dovolaciemu súdu prijať zovšeobecnenie, že plnenie spotrebiteľa poskytnuté dodávateľovi nad rámec istiny dohodnutého spotrebiteľského úveru je bezdôvodným obohatením vzniknutým na strane dodávateľa z neplatného právneho úkonu. Zákonná fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru je totiž z hľadiska Občianskym zákonníkom pevne daných skutkových podstát bezdôvodného obohatenia akousi modifikáciou neplatnosti právneho úkonu vyvolanou (danou) špeciálnym charakterom aplikovaného hmotnoprávneho ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch.

12. Dovolací súd s poukazom na dátum vyhlásenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu 29. apríla 2020 a podané dovolanie z 11. augusta 2020 v súvislosti s dovolateľkou nastolenou právnou otázkou musí v prvom rade konštatovať, že ňou položenou otázkou, t.j. „začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby v prípade bezdôvodného obohatenia získaného plnením zo spotrebiteľskej úverovej zmluvy, na ktorú sa vzťahuje fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti“ sa už medzičasom zaoberal v rozhodnutí z 28. septembra 2021 sp. zn. 5Cdo/29/2021 (a v ďalších naň nadväzujúcich rozhodnutiach, napr. sp. zn. 7Cdo/79/2021, 7Cdo/96/2020, 8Cdo/189/2020), v dôsledku čoho je možné v ňom vyslovené právne názory považovať (teraz už) za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu. Napokon riešenie uvedenej právnej otázky vyústilo na poslednom zasadnutí občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky dňa 22. júna 2022 k judikovaniu uznesenia sp. zn. 5Cdo/29/2021 a bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 2/2022 pod č. 14 ako R 14/2022 v znení právnej vety: „Pre určenie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby v prípade bezdôvodného obohatenia získaného plnením na základe spotrebiteľskej úverovej zmluvy, ktoré je bezúročné a bez poplatkov je podstatná skutočná vedomosť spotrebiteľa o tom, že nemá (nemal) plniť splátky spotrebiteľského úveru vo výške dohodnutej v úverovej zmluve.“ V tomto rozhodnutí sa ďalej uvádza: „... je potrebné vychádzať z momentu, kedy si žalobkyňa sama musela byť vedomá, že bez existujúceho (platného) právneho dôvodu previedla na účet žalovaného určitú čiastku resp. čiastky. Týmto momentom je aj podľa dovolacieho súdu porada, ktorú absolvovala žalobkyňa ako priemerná spotrebiteľka fyzická osoba s jej právnou zástupkyňou, kedy sa dozvedela o rozpore niektorých jednotlivých konkrétnych dojednaní zmluvy o revolvingovom spotrebiteľskom úvere so zákonnou úpravou (túto vedomosť je potrebné odlišovať od znalosti právnej kvalifikácie plnenia poskytnutého žalobkyňou nad rámec základnej sumy úveru ako bezdôvodného obohatenia)“. Výššie uvedené závery dovolacieho súdu sú plne súladné s rozsudkom Súdneho dvora Európskej únie vydaného dňa 22. apríla 2021 vo veci LH proti Profi Credit Slovakia s.r.o. (C-485/19). K začiatku plynutia objektívnej trojročnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia Súdny dvor uviedol, že za okolností, o ktoré ide v prejednávanej veci existuje nezanedbateľné riziko, že sa spotrebiteľ nebude počas stanovenej lehoty dovolávať svojich práv, priznaných právom Únie (keď k premlčaniu v trojročnej premlčacej dobe v zmysle § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka dôjde aj vtedy, keď spotrebiteľ sám nie je schopný posúdiť, či je zmluvná podmienka nekalá, alebo keď nevedel o nekalej povahe zmluvnej

podmienky). Potrebné je zohľadniť znevýhodnené postavenie spotrebiteľa pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ale aj úroveň informovanosti a skutočnosť, že je možné, že spotrebiteľia nevedia o svojich právach. Na prvú položenú prejudiciálnu otázku potom Súdny dvor odpovedal, že: „zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle smernice 93/13 alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice 2008/48, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu.“

13. Vec prejednávajúci senát sa v celom rozsahu stotožňuje so závermi vyslovenými v rozhodnutí R 14/2022 a v okolnostiach posudzovanej veci na ne v celosti poukazuje. Ak odvolací súd založil svoje rozhodnutie v tejto otázke na inom právnom názore, podľa ktorého „v prípade posúdenia úverových zmlúv ako bezúročných a bezpoplatkových začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby časovo splyva s okamihom úhrady tej ktorej sumy, ktorú nad rámec skutočne poskytnutých peňazí dlžník veriteľovi zaplatil“, treba mať za to, že jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

14. Záverom pre úplnosť dovolací súd upriamuje pozornosť aj na uznesenie najvyššieho súdu z 28. februára 2022, sp. zn. 7Cdo 268/2021, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 2/2022 pod č. 15 v znení právnej vety: „Analogická aplikácia desaťročnej objektívnej premlčacej doby súdmi Slovenskej republiky pri práve spotrebiteľa na vydanie bezdôvodného obohatenia (§ 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka) získaného plnením na základe spotrebiteľskej úverovej zmluvy, je právnym dôsledkom prednosti rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C - 485/19 zo dňa 22. apríla 2021 v právnom poriadku Slovenskej republiky.“

15. Vychádzajúc z vyššie uvedených právnych záverov dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a zároveň dôvodné (§ 432 ods. 2 CSP), a teda je potrebné napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

16. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.